

บทที่ 4

ผลกระทบขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด

การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัดในลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. ความซ้ำซ้อนในพื้นที่การปฏิบัติงาน

องค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 มีฐานะเป็นนิติบุคคลและครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด ส่วนที่อยู่นอกเขตพื้นที่ของเทศบาล สุขาภิบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล พื้นที่การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ของสภาตำบล แต่เมื่อมีการกำหนดให้สภาตำบลที่มีรายได้เฉลี่ย 150,000 บาทขึ้นไป 3 ปี ติดต่อกันยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 111 ตอนที่ 53 ก/2537) มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ทำให้พื้นที่การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับผลกระทบ เกิดความซ้ำซ้อนกันกับพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เพราะการที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ทำให้มีอำนาจบริหารในเขตพื้นที่ของตนเองตามที่กฎหมายกำหนด และมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลจึงแยกออกจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังนั้น เมื่อมีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มขึ้น พื้นที่การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจะได้รับผลกระทบ โดยทำให้พื้นที่ลดลงไปเรื่อยๆ โดยเฉพาะนับตั้งแต่ปีงบประมาณ 2538 มีสภาตำบลยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่า 2,143 แห่ง ในปีงบประมาณ 2540 มีสภาตำบลยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล 3,637 แห่ง คาดว่าในปี 2541 พื้นที่ทั่วประเทศยกเว้นเทศบาล สุขาภิบาล เมืองพัทยา จะเป็นพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด ซึ่งมีประมาณ 6,000 กว่าแห่งทั่วประเทศ ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่มีพื้นที่ในการปฏิบัติงาน ดังนั้นการศึกษาถึงสภาพทั่วไปของพื้นที่การปกครอง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ย่อมเป็นส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นความทับซ้อนของ

พื้นที่การปฏิบัติงานระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดกับองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งสามารถพิจารณาในรายละเอียดได้ดังนี้

สภาพทั่วไปของการปกครองท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี

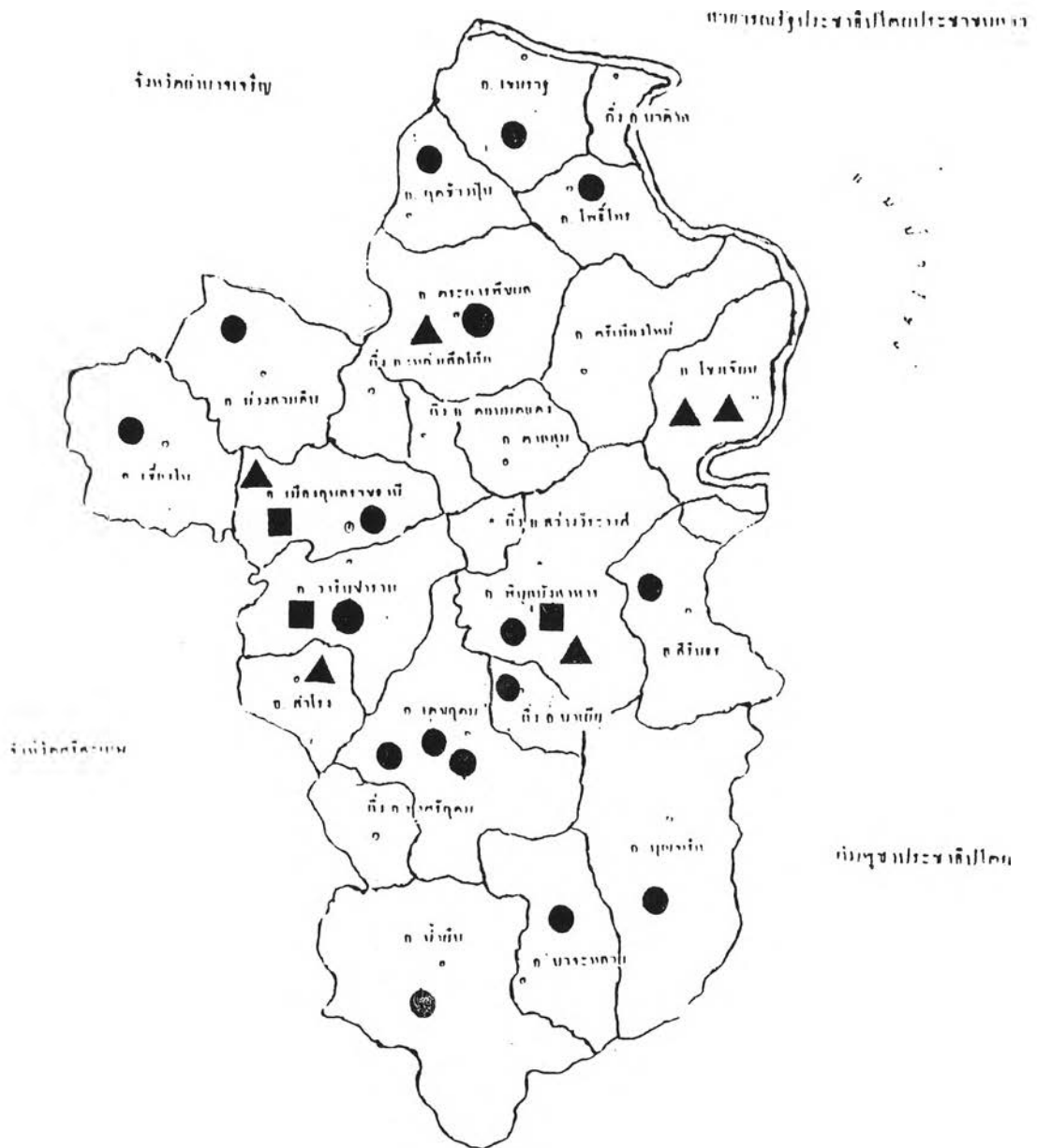
จังหวัดอุบลราชธานี ตั้งอยู่ทางด้านตะวันออกของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 630 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 16,112.650 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน 2 ประเทศ คือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และกัมพูชาประชาธิปไตย จังหวัดอุบลราชธานีได้แบ่งเขตการปกครองรูปแบบการบริหารราชการส่วนภูมิภาคออกเป็น 19 อำเภอ 6 กิ่งอำเภอ 216 ตำบล 2,362 หมู่บ้าน ในส่วนของรูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 2 แห่ง สุขาภิบาล 20 แห่ง สภาตำบล 6 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 210 แห่ง

พื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดอุบลราชธานี โดยพื้นที่การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในปัจจุบัน เหลือ 475.18 ตารางกิโลเมตร ซึ่งครอบคลุมพื้นที่สภาตำบล 6 แห่ง คือ สภาตำบลปะอาว, สภาตำบลหนองแสงใหญ่, สภาตำบลห้วยไผ่, สภาตำบลท่าหลวง, สภาตำบลบอนและสภาตำบลบ้านแซม ในปี 2541 คาดว่าสภาตำบลเหล่านี้จะยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล จะทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีไม่มีพื้นที่การปฏิบัติงานเหลือเลย ปัจจัยในด้านพื้นที่เป็นส่วนสำคัญที่เป็นจุดเริ่มต้น ของผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งการทับซ้อนกันของพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น ตามกฎหมายไม่ได้มีการแบ่งแยกหน้าที่และรายละเอียดให้ชัดเจน โดยผลของกฎหมายตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น พ.ศ.2457 เป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้พื้นที่ของราชการบริหารส่วนท้องถิ่นมีพื้นที่การปฏิบัติงานที่ทับซ้อนกันกับราชการ ส่วนภูมิภาคซึ่งมีองค์การปกครองท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นในเขตตำบล หมู่บ้าน โดยผ่านสภาตำบล แต่เมื่อมีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล มีการทับซ้อนกันเกิดปัญหาการแย่งงานกันทำ ทั้งที่สถานะตามกฎหมายระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัด กับองค์การบริหารส่วนตำบล มีขอบเขตที่ไม่แตกต่างกันมาก

เพียงแต่ว่าการเกิดขึ้นขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการกระจายความรับผิดชอบ ในเขตพื้นที่สภาตำบลเดิมที่ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล การปกครองบริหารงานมีความใกล้ชิดกับประชาชน เป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำเป็น

ต้องรับสภาพที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากพื้นที่ที่ลดลง และจะต้องมีการปรับโครงสร้าง ขนาดขององค์กรให้มีความสอดคล้องกันกับขอบเขตพื้นที่ รวมทั้งปริมาณงานที่มีอยู่ ซึ่งจังหวัดอุบลราชธานีหากพิจารณาถึงสภาพพื้นที่ในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีอยู่เดิมนั้น มีขอบเขตกว้างขวางมาก ครอบคลุมเขตพื้นที่ทั่วทั้งจังหวัด ยกเว้นเขตเทศบาลและสุขาภิบาล เปรียบเทียบกันในปัจจุบันที่เหลือพื้นที่ของสภาตำบลเพียง 6 แห่งนับว่าน้อยมาก ทำให้ขอบเขตพื้นที่การปฏิบัติงานจำกัดลง เฉพาะพื้นที่ที่เหลืออยู่ เมื่อสภาตำบลเหล่านี้ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งจังหวัด พื้นที่การปฏิบัติงานก็จะไม่เหลือเลย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานประจำตามเขตพื้นที่ต่าง ๆ ก็จะต้องถอนตัวออกมา เนื่องจากไม่มีงานทำ ความรับผิดชอบทั้งหมดก็จะขึ้นอยู่กับองค์การบริหารส่วนตำบล ยังผลให้เกิดความสับสนต่อสถานะภาพและบทบาทของตนเอง ยิ่งหากองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการจัดตั้งขึ้นทั่วประเทศ พื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้ง 75 แห่งก็จะหมดไปในที่สุด เมื่อนั้นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็หมดความจำเป็นลงไป การพิจารณาขอบเขตผลกระทบขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด จากการที่มีพื้นที่ทับซ้อนกันภายในเขตจังหวัดอุบลราชธานี เป็นส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงขอบเขตพื้นที่แห่งผลกระทบหน่วยย่อย ที่สะท้อนไปสู่ผลกระทบหน่วยใหญ่ทั้งหมดได้เป็นอย่างดี

แผนที่แสดงเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด อุบลราชธานี หลังจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล

- พื้นที่เทศบาล
- พื้นที่สุขาภิบาล
- ▲ พื้นที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดง ข้อมูลราชการท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี

ลำดับ ที่	หน่วยงาน	พื้นที่ (ตร.กม.)	หมายเหตุ
1.	องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)	475.18	พื้นที่ที่สภาตำบล 6 แห่งที่เหลืออยู่
2.	เทศบาลเมืองอุบลราชธานี	29.04	
3.	เทศบาลตำบลวารินชำราบ	12.00	
4.	เทศบาลตำบลพิบูลมังสาหาร	6.00	
5.	สุขาภิบาล 20 แห่ง	135.88	
6.	องค์การบริหารส่วนตำบล 210 แห่ง	15,454.55	
รวม		16,112,650	

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดอุบลราชธานี

นอกจากพื้นที่การปฏิบัติงานที่ทับซ้อนกัน ขององค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้ว ผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจากการเกิดขึ้นขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นข้อพิจารณาส่วนหนึ่งที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง

2. การจัดเก็บรายได้

จากการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นทั่วประเทศนั้น ทำให้เกิดผลกระทบต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพราะจากพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีอยู่เดิม จะต้องโอนไปให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการจัดเก็บ ซึ่งสามารถพิจารณาขอบเขตอำนาจหน้าที่ในด้านการจัดเก็บรายได้ ขององค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัดในแต่ละหมวดรายการได้ดังนี้

รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

สำหรับรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล จะมีรายได้คล้ายกับที่หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นพึงมี คือ (ช่วงศั ฉายะบุตร , 2539 : 206-207)

ประเภทแรก เป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลเก็บเองจากภาษีบำรุงท้องที่ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรการฆ่าสัตว์ ค่าภาษี ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาตและค่าปรับต่างๆ และรายได้จากทรัพย์สินสาธารณะูปโภคและการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ประเภทที่สอง เป็นรายได้ซึ่งหน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่จัดเก็บให้จากภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีสุรา ภาษีสรรพสามิต และค่าใบอนุญาตเล่นการพนัน เก็บให้จากภาษีรถยนต์และค่าธรรมเนียมล้อเลื่อน และจัดสรรหรือแบ่งให้จากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่จากอากรรังนกอีแอ่น ค่าธรรมเนียมน้ำบาดาล อากรการประมง ค่าภาคกลางป่าไม้ ค่าภาคหลวงแร่ ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม ค่าจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่ดิน และค่าธรรมเนียมตามกฎหมายอุทยานแห่งชาติ ซึ่งรายได้จากการใช้ทรัพยากรธรรมชาตินี้ ท้องถิ่นรูปอื่นจะไม่ได้รับการจัดสรรหรือแบ่งให้แต่อย่างใด

ประการที่สาม เป็นรายได้จากเงินอุดหนุนจากรัฐบาล หรือการจัดสรรให้โดยหน่วยงานของรัฐ

อย่างไรก็ตามในช่วงที่ผ่านมา มีภาษีเพียงประเภทเดียวเท่านั้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการจัดเก็บเอง คือ ภาษีป้าย ส่วนภาษีอื่นๆ เช่น ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่และอากรการฆ่าสัตว์กระทรวงมหาดไทยยังให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่จัดเก็บแทนองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ไปก่อนจนกว่าจะแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วเสร็จ

ส่วนรายได้จากภาษีอื่นๆ ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะภาษีค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน ยังอยู่ระหว่างการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จกระทรวงมหาดไทยหรือจังหวัดก็สามารถจัดสรรให้แก่ อบต. ได้เป็นงวดๆ ของการจัดสรรภาษีแต่ละประเภท ในการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราและค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเล่นการพนันนั้น อบต. จะต้องตราข้อบังคับตำบล เพื่อเรียกเก็บรายได้เพิ่มขึ้นด้วยจึงจะสามารถเรียกเก็บได้

รายได้จากทรัพยากรธรรมชาติ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับจัดสรรจากหน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดเก็บแล้วส่งให้ อบต. ได้แก่ อากรรังนกอีแอ่น ค่าธรรมเนียมน้ำบาดาล อากรประมง ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดินได้ดำเนินการออกกฎกระทรวงแล้ว ส่วนที่กำลังดำเนินการออกกฎกระทรวงได้แก่ ค่าภาคหลวงแร่ ค่าภาคหลวงปิโตรเลียมและเงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ

จากข้อเท็จจริงข้างต้นพบว่า การจัดเก็บรายได้ของ อบต. แม้สามารถจัดเก็บรายได้ด้วยตนเอง แต่ก็ถือว่าเป็นรายได้เพียงส่วนน้อยเท่านั้น เพราะรายได้หลักๆ ของ อบต. มาจากการจัดเก็บภาษีป้าย และรายได้จากค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน ที่หน่วยงานอื่นจัดเก็บแล้วจัดสรรให้ อบต. หากพิจารณาแล้วองค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบันที่มีรายได้จากการจัดเก็บดังกล่าวข้างต้นมากเป็นพิเศษ ส่วนใหญ่จะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ

อุตสาหกรรมจากการจัดเก็บค่าธรรมเนียม การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เกี่ยวกับที่ดินของกรมที่ดินในปี 2540 แล้วนำส่งให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศเป็นเงินสูงถึง 5,700 ล้านบาท ทั้งนี้เพื่อที่จะนำรายได้ส่วนนี้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานี องค์การบริหารส่วนตำบลขามใหญ่จัดได้ว่ามีรายได้มากที่สุดกว่า 30 ล้านบาท ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่ได้รับจากค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ส่วนหนึ่งแล้วในเขตพื้นที่ อบต. ขามใหญ่เป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมากมาย รวมทั้งมีการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งได้แก่การจัดทำโครงการบ้านและที่ดิน ทำให้ในเขตพื้นที่มีอัตราการซื้อขายที่ดินที่มีราคาสูง ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลขามใหญ่จะมีรายได้จากส่วนนี้มากที่สุด จะเห็นได้ว่าการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับความเจริญทางเศรษฐกิจในเขตพื้นที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหลัก

รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีรายได้ซึ่งจำแนกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

ประเภทแรก รายได้ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดเก็บเอง ได้แก่ รายได้จากภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้ายและค่าธรรมเนียมต่างๆ เช่น ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. 2493 เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมรายได้จากทรัพย์สินสาธารณะูปโภค และการพาณิชย์ รายได้เบ็ดเตล็ดและรายได้จากค่าปรับ โดยส่วนอำเภอ/กิ่งอำเภอต่างๆ จัดเก็บแล้วนำส่งไว้ที่ส่วนการคลัง

ประเภทที่สอง รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บให้หรือแบ่งให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีสุรา ภาษีสรรพสามิต ภาษีรถยนต์ของท้องถิ่นและค่าธรรมเนียมล้อเลื่อน และค่าปรับความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก ซึ่งรายได้ประเภทนี้กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต กรมการขนส่งทางบก และกรมตำรวจเป็นผู้จัดเก็บแล้วจัดสรรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดอีกต่อหนึ่ง

ประเภทสุดท้าย รายได้ที่รัฐบาลอุดหนุน ได้แก่ เงินอุดหนุนโครงการทางหลวงท้องถิ่น เงินอุดหนุนโครงการแหล่งน้ำขนาดเล็กและเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ (ชวงค์ ฉายะบุตร, 2539 : 115)

ตารางที่ 4.2 ตารางแสดงรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด

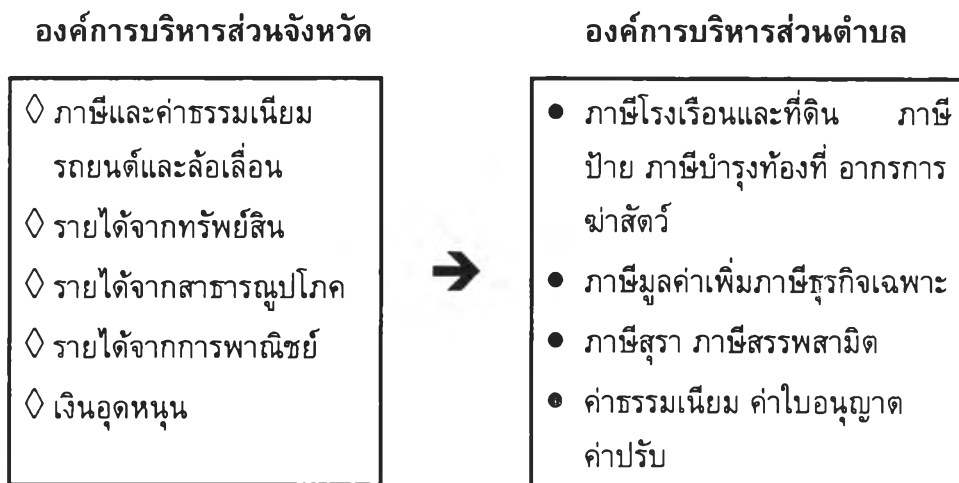
องค์การบริหารส่วนตำบล	องค์การบริหารส่วนจังหวัด
1. รายได้ที่ อบต. จัดเก็บเอง - ภาษีบำรุงท้องที่, ภาษีโรงเรือนและที่ดิน, ภาษีป้าย, อากรการฆ่าสัตว์, ค่าภาษี, ค่าธรรมเนียม, ค่าใบอนุญาตและค่าปรับ, รายได้จากทรัพย์สิน สาธารณูปโภคและการพาณิชย์ 2. รายได้ที่หน่วยงานอื่นเก็บให้ - ภาษีมูลค่าเพิ่ม, ภาษีธุรกิจเฉพาะ, ภาษีสุรา, ภาษีสรรพสามิต, ค่าใบอนุญาตเล่นการพนัน, ภาษีรถยนต์และค่าธรรมเนียมล้อเลื่อน, ภาษีรังนกอีแอน, ค่าธรรมเนียมน้ำบาดาล, อากรการประมง, ค่าภาคหลวงป่าไม้, ค่าภาคหลวงแร่, ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม, ค่าจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่ดิน 3. รายได้จากเงินอุดหนุนรัฐบาล	1. รายได้ที่ อบจ. จัดเก็บเอง - ภาษีบำรุงท้องที่, ภาษีโรงเรือนและที่ดิน, ภาษีป้าย, ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ตาม พ.ร.บ. สาธารณสุข พ.ศ. 2535, ทรัพย์สิน สาธารณูปโภคและการพาณิชย์ และ ค่าปรับ เป็นต้น 2. รายได้ที่รัฐจัดเก็บให้หรือแบ่งให้ - ภาษีมูลค่าเพิ่ม, ภาษีธุรกิจเฉพาะ, ภาษีสุรา, ภาษีสรรพสามิต, ภาษียนต์และค่าเนียมล้อเลื่อนและค่าปรับตามความผิด พ.ร.บ. จราจรทางบก 3. รายได้จากเงินอุดหนุนรัฐบาล

ผลจากการมีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนมากทั่วประเทศ เห็นได้อย่างชัดเจนจากการพิจารณารายได้แต่ละรายการว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับผลกระทบโดยตรงถึงแม้ในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีรายได้หลัก คือ ภาษีป้ายและค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิ และนิติกรรมที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินแต่ในอนาคตปีงบประมาณ 2541 รายได้ส่วนอื่นๆ ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดเก็บ จะต้องโอนไปให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการจัดเก็บเอง

หากพิจารณาแล้ว รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่จัดเก็บได้แต่เดิมก่อนประกาศใช้กฎหมายสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลจะลดลงเรื่อยๆ จนหมดไปพิจารณาจากภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย ภาษีบำรุงท้องที่ อากรการฆ่าสัตว์ รายได้ส่วนนี้ของ อบจ. จะหมดไป เนื่องจากส่วนหนึ่งจะไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล และส่วนที่เหลือ อบจ. ต้องจัดสรรให้สภาตำบลทั้งจำนวน เท่าที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะจัดเก็บและแบ่งให้สภาตำบล 80% องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 20% แต่ต่อไปองค์การบริหารส่วนตำบลจะได้รายได้จากภาษีดังกล่าว 100% ซึ่งในปี 2541 องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะ

มีรายได้จากภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน ซึ่งได้รับจัดสรรให้ 25% แต่เมื่อมีการแก้ไขกฎหมายจะลดลงเหลือ 20 % และเงินที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับจะต้องจัดสรรให้สภาตำบลที่มีอยู่ 30% รายได้ที่ยังคงเดิมได้แก่ รายได้จากทรัพย์สิน, รายได้จากสาธารณูปโภค, รายได้จากการพาณิชย์และเงินอุดหนุน

ผลกระทบในด้านการจัดเก็บรายได้ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นปัจจัยส่วนสำคัญที่เป็นเครื่องชี้วัดสถานะการดำรงอยู่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น แบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด หากองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีรายได้ลดลงมากย่อมกระทบต่อการบริหารการจัดการภายในองค์การ

◇ รายได้ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังคงจัดเก็บ

● รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บ

แผนภาพแสดงผลกระทบจากการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

**ตารางที่ 4.3 ตารางแสดงผลกระทบต่อรายได้ของ อบต.
กรณีการจัดตั้งสภาตำบล (นิติบุคคล) และอบต.**

รายได้ อบจ. ก่อนประกาศใช้กฎหมาย ว่าด้วยสภาตำบล	ผลกระทบต่อรายได้ อบต. เมื่อจัดตั้งสภาตำบล (นิติบุคคล) และ อบต.	หมายเหตุ
1. ภาษีอากร ◇ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย ภาษีบำรุง ท้องที่ อากรรการ ฆ่าสัตว์ ◇ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษี ธุรกิจเฉพาะ ◇ ภาษีสรรพสามิต ◇ ภาษีและค่าธรรมเนียม รถยนต์และล้อเลื่อน → อบจ.จะต้องจัดสรรภาษี บำรุงท้องที่ 80% ภาษี โรงเรือนและที่ดิน และ อากรรการฆ่าสัตว์ให้กับ สภาตำบล (ปว.326) 2. ค่าธรรมเนียม ค่าใบ อนุญาต ค่าปรับ 3. รายได้จากทรัพย์สิน 4. รายได้จาก สาธารณูปโภค 5. รายได้จากการพาณิชย์ 6. เงินอุดหนุน	➢ รายได้นี้ของ อบจ. จะหมดไป เนื่องจากส่วนหนึ่ง จะไปเป็นของ อบต. และส่วนที่เหลือ อบจ. ต้อง จัดสรรให้สภาตำบลทั้งจำนวน (หมดเลย) ➢ รายได้นี้ อบจ.จะลดลงและหมดไปมากที่สุด เนื่อง จากต้องแบ่งฐาน 2503 ให้ อบต. และในส่วนที่ อบ จ. ได้รับก็จะต้องแบ่งให้สภาตำบล 30% (ลดลง →หมดเลย) ➢ รายได้นี้ อบจ.จะลดลงและหมดไปมากที่สุด เนื่อง จากประชากรจะไปอยู่ในเขต อบต. และในส่วนที่ อบจ.ได้รับก็จะต้องแบ่งให้สภาตำบล 30% (ลดลง→หมดเลย) ➢ รายได้นี้ เมื่อแก้ไขกฎหมายเสร็จแล้ว อบจ.จะได้ รับจัดสรรจากจังหวัดลดลง จาก 25% เหลือ 20% และเงินที่ อบจ.ได้รับจะต้องจัดสรรให้สภาตำบล 30% (ลดลง) ➢ รายได้นี้ของ อบจ.จะหมดไป เนื่องจากส่วนหนึ่ง จะเป็นของ อบต. และส่วนที่เหลือ อบจ. ต้องจัด สรรให้สภาตำบลทั้งจำนวน (หมดเลย) ➢ คงเดิม ➢ คงเดิม ➢ คงเดิม ➢ คงเดิม	* จัดสรรตาม สัดส่วนฐานภาษี การค้า 2503 * จัดสรรตาม สัดส่วนจำนวน ประชากร * จัดสรรตามสัดส่วน ท:ส:อบจ. = 50:25:25 เสนอแก้ไขเป็น ท:ส:อบจ.:อบต. =50:20:20:10

ที่มา : กองราชการส่วนตำบล 2539

**ตารางที่ 4.4 ตารางแสดงรายละเอียดรายรับและเงินรายได้อื่น
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี**

รายการ	รายรับปี 2537	รายรับปี 2538	รายรับปี 2539
ก. หมวดภาษีอากร			
1. ภาษีป้าย	495,308.-	167,899.-	-
2. ภาษีการค้า(70%)	12,619,155.-	11,713,081.30	13,496,056.-
3. ภาษีค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อ เลื่อน(70%)	18,569,578.-	18,352,663.43	18,718,215.44
4. ภาษีสุรา(70%)	58,687,005.20	51,881,026.51	48,725,823.74
5. ภาษีสรรพสามิต(70%)	206,177,846.-	171,245,556.23	148,304,107.06
ข. หมวดค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและ ค่าปรับ			
1. ค่าปรับละเมิดกฎหมายและข้อบัญญัติ และค่าปรับผิดสัญญา	444,007.50	283,563.50	1,173,200.26
2. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบการค้า อันเป็นที่น่ารังเกียจ หรืออาจเป็น อันตรายต่อสุขภาพ	461,812.-	163,750.-	-
3. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเข้าทำประโยชน์ ในที่ดินของรัฐ (ธ.อุตสาหกรรม)	1,319,215.-	1,539,565.-	2,078,000.-
4. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตใช้เสียง	38,925	17,418.-	-
5. ค่าปรับจราจร 25%	-	-	43,097.50
ค. หมวดรายได้จากทรัพย์สิน			
1. ค่าเช่าสถานที่และอื่นๆ	344,184.-	140,300.-	159,760.-
2. ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร	6,194,199.48	5,935,907.62	4,655,912.03
3. ดอกเบี้ยเงินลงทุนสะสมองค์การ	804,326.95	1,047,968.57	976,203.36
4. รายได้จากการจัดหาผลประโยชน์ในที่ดิน (หาดสวนยาง, ห้วยขะยุง)	833,800.-	725,823.-	1,417,096.-
ง. หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด			
1. ค่าขายแบบและใบเสนอราคา	124,934.-	35,797.50	187,500.-
2. รายได้เบ็ดเตล็ดอื่นๆ	607,805.16	11,677,479.06	68,967.15
3. ค่าเวนคืนที่ดิน สภค.แสนสุข อ.วารินฯ	-	63,975.-	-
รวมทั้งสิ้น	307,722,101.50	274,991,773.72	240,003,938.54

ที่มา : ส่วนการคลังองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี

ข้อมูล ณ วันที่ 15 กันยายน พ.ศ.2540

ตารางที่ 4.5 ตารางแสดงรายละเอียดเงินรายได้
องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ปี 2540

รายการ	ประมาณการรายรับ ปี 2540	รับจริง ต.ค. 39 - มี.ค. 40
ก. หมวดภาษีอากร		
1. ภาษีการค้า (70%)	8,180,000.-	5,161,334.50
2. ภาษีค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อ เลื่อน(70%)	12,800,000.-	10,606,688.12
3. ภาษีสุรา (70%)	25,900,000.-	15,630,117.30
4. ภาษีสรรพสามิต (70%)	77,600,000.-	47,211,986.50
ข. หมวดค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่า ปรับ		
1. ค่าปรับละเมิดกฎหมายและข้อบัญญัติ และค่าปรับผิดสัญญา	100,000.-	585,258.-
2. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเข้าทำ ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ (ธ.อุตสาหกรรม)	1,500,000.-	1,152,000.-
ค. หมวดรายได้จากทรัพย์สิน		
1. ค่าเช่าสถานที่และอื่นๆ	120,000.-	105,800.-
2. ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร	3,000,000.-	3,152,367.36
3. ดอกเบี้ยเงินลงทุนสะสมองค์การฯ	1,000,000.-	-
4. รายได้จากการจัดหาผลประโยชน์ใน ที่ดิน (หาดสวนยา, ห้วยชะยุ่ง)	700,000.-	380,166.75
ง. หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด		
1. รายได้เบ็ดเตล็ดอื่นๆ	100,000.-	544,559.50
รวมรับทั้งสิ้น	131,000,000.-	84,530,278.03

ที่มา : ส่วนการคลังองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี

ข้อมูล ณ วันที่ 15 กันยายน พ.ศ.2540

จากตารางแสดงรายละเอียดรายรับ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ตั้งแต่ปี 2537-ปี 2540 รายได้จากภาษีป้ายจากเดิมที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดเก็บได้ลดลงจนหมดไปในปี 2539 ในส่วนของภาษีค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อนยังคงจัดเก็บอยู่เหมือนเดิม เช่นเดียวกับกับภาษีสุราและภาษีสรรพสามิต อบจ.ก็ยังคงจัดเก็บ แต่รายได้ก็ลดลงไปเรื่อยๆ จนในที่สุดก็จะโอนไปให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการจัดเก็บแทน หากพิจารณารายรับขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีเห็นได้ว่า รายรับรวมลดลงเรื่อยมา ตั้งแต่ปี 2537 ซึ่งมีเงินรายรับทั้งสิ้น 307,722,101.50 บาท ปี 2538 274,991,773.72 บาท ปี 2539 240,003,938.54 บาท และในปี 2540 ได้ประมาณการรายรับไว้ 131 ล้านบาท พิจารณาจากเดือนตุลาคม 2539-มีนาคม 2540 องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีมีรายรับ 84,530,278.03 บาท

ผลกระทบจากการจัดเก็บรายได้ที่ลดลง ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นส่วนหนึ่งที่เกิดจากการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งหากพิจารณาแล้วได้รับผลกระทบที่สำคัญจากการแยกตัวของพื้นที่ในการปฏิบัติงานจากเดิมที่เป็นสภาตำบล เมื่อยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจในฐานะราชการบริหารส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการโดยมีพื้นที่เป็นของตนเอง ซึ่งในอนาคตหลังปี 2541 หากการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โอนไปให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการจัดเก็บเองโดยส่วนใหญ่ ขอบเขตอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บรายได้ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่เคยมีมาแต่เดิม การบริหารงานคลังที่ใช้ในการจัดทำโครงการพัฒนาจังหวัดของบรรดาเหล่าสมาชิกสภาจังหวัด รวมทั้งการบริหารบุคลากรที่อยู่ภายใต้ภาวะจำกัดของรายได้ ที่ได้รับเข้ามาย่อมเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งแน่นอนองค์การบริหารส่วนจังหวัดในอนาคตต้องมีการปรับโครงสร้าง หรืออาจถึงขั้นยกเลิกไปหากไม่มีทางเลือกที่ดี หน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล จะมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อวิถีชีวิตของชาวชนบทท้องถิ่น ในฐานะเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด เป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาชนบทท้องถิ่นในอนาคต

3. ผลกระทบต่อขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่

การกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตาม พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจำกัดขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อท้องถิ่น งานในหน้าที่บางส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ปฏิบัติได้โดยตรง ซึ่งแต่เดิมองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ดำเนินการ สามารถแบ่งขอบเขตอำนาจหน้าที่ได้ ดังนี้ (ตระกูล มีชัย , 2537 : 171-172)

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ก. องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

ข. อำนาจหน้าที่ที่กฎหมายบังคับให้ อบต. มีหน้าที่ต้องทำตามมาตรา 67 มีดังนี้

- (1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- (2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัด

ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

- (3) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- (4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (5) ส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรม
- (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
- (7) คัดค้านและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (8) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

ค. อำนาจหน้าที่ อบต. อาจทำได้ตามมาตรา 68 มีดังนี้

- (1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
- (2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- (4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวน

สาธารณะ

- (5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- (6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- (7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- (8) คัดค้านดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- (9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- (11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

ขอบเขตในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่หลักในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจให้ อบต. ได้ทำหน้าที่ที่อาจทำได้เหมือนเทศบาล มี

ความเป็นอิสระและคล่องตัวมากกว่าสภาพตำบล โดยสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้แก่ การออกข้อบังคับตำบล การขอทราบข้อมูลข่าวสารจากทางราชการและการทำกิจการร่วมกับหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นอื่น การกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ครอบคลุมกว้างขวาง ทั้งยังปฏิบัติหน้าที่ที่ตั้งบนพื้นฐานการพัฒนาวิถีชีวิตของชาวชนบทท้องถิ่น

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการด้านการบริการและพัฒนาในพื้นที่ของตน เรียกว่า "กิจการส่วนจังหวัด" ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 มาตรา 31 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการส่วนจังหวัดภายในเขตจังหวัด ซึ่งอยู่นอกเขตเทศบาล สุขาภิบาลและหน่วยการปกครองท้องถิ่นอื่น ดังนี้ (วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ์ , 2535 : 64-65)

- (1) การรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน
- (2) การศึกษา การทำนุบำรุงศาสนาและการส่งเสริมวัฒนธรรม
- (3) การสาธารณสุข
- (4) การป้องกันโรค การบำบัดโรคและการจัดตั้งและบำรุงสถานพยาบาล
- (5) การจัดให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- (6) การจัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก
- (7) การรักษาความสะอาดของถนน ทางเดินและที่สาธารณะ
- (8) การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (9) การจัดให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- (10) การจัดให้มีโรงฆ่าสัตว์
- (11) การจัดให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- (12) การจัดให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (13) การจัดให้มีสุสานและฌาปนสถาน
- (14) การจัดให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการศึกษา การพักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะ สวนสัตว์ ตลอดจนสถานที่ประชุมอบรมราษฎร
- (15) การบำรุงและการส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- (16) การแบ่งสรรเงิน ซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่น
- (17) การจัดการคุ้มครองดูแลและหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินส่วนจังหวัด
- (18) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(19) การพาณิชย์

(20) กิจการอื่นๆ ซึ่งจำเป็นเพื่อประโยชน์ของราษฎรและท้องถิ่น หรือกิจการอื่นซึ่งกฎหมายบัญญัติให้เป็นกิจการส่วนจังหวัด

นอกจากอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว องค์การบริหารส่วนจังหวัด ยังมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายอื่นได้กำหนดมอบให้ เช่น พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ซึ่งกำหนดอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้ด้วย

ขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งขึ้น เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีส่วนที่เหมือนกันหรือเป็นไปในลักษณะเดียวกันจนกล่าวได้ว่าซ้ำซ้อนกันในปัจจุบันบ้าง ไม่ว่าจะเป็นที่การปฏิบัติงาน, การจัดเก็บรายได้และอำนาจหน้าที่ เมื่อพิจารณาอย่างถ่องแท้แล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมท้องถิ่น เพราะฉะนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลย่อมมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน และในอนาคตอันใกล้นี้ ในส่วนอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนับวันจะถดถอยลงไปจนอาจหมดอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในกิจการดังกล่าวข้างต้น เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลพัฒนาขีดความสามารถในการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ปกครอง ความจำเป็นในการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานที่สนองความต้องการของประชาชนอันเป็นการสนับสนุนนโยบายการกระจายอำนาจปกครองมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

จากศึกษาวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อสอบถามประชากรที่อยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลปทุม และองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี จำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 180 คน แสดงให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจ ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยผลการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งลักษณะเป็น 3 ส่วน คือ

1) ข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ศึกษา

2) ข้อมูลแสดงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537

3) ข้อมูลแสดงความพึงพอใจต่อองค์การบริหารส่วนตำบลด้านการเมืองและการบริหาร

ปัจจัยในแง่ความรู้ความเข้าใจและความพึงพอใจของประชาชน ที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเหตุผลส่วนหนึ่งซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการกำหนดบทบาทขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในอนาคตว่า จะดำเนินไปในรูปแบบใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนมีความคาดหวัง มีความรู้ความเข้าใจ และความพึงพอใจต่อการจัดตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลมากเท่าใด สถานะภาพความมั่นคงขององค์การบริหารส่วนตำบลก็จะยิ่งมีมากขึ้น เป็นการแสดงถึงความสนใจและตื่นตัวของประชาชนที่ต้องการปกครองตนเองตามหลักการกระจายอำนาจ ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาชนบทท้องถิ่น เพราะประชาชนจะเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ที่มีต่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองว่ามีปัญหาอะไร ที่จะต้องแก้ไขภายในเขตพื้นที่ และควรที่จะมีการกำหนดวิธีการในการแก้ไขปัญหาอย่างไร เมื่อพิจารณาแล้วการตอบแบบสอบถามของประชากร ในเขตตำบลหัวเรือและตำบลปทุม ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เป็นสิ่งที่ค่อนข้างแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าประชาชนมีความคาดหวัง ความสนใจ ความพึงพอใจต่อการปกครองตนเองในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลมากเป็นพิเศษ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งก็ได้รับก่อตั้งมาเป็นระยะเวลาช้านาน ประชาชนก็ไม่ได้ให้ความสนใจเท่าไรนัก ทั้งที่ขอบเขตการปฏิบัติงานไม่ได้แตกต่างกันเลย แต่กลับมีความซ้ำซ้อนกัน ดังนั้นแล้วการใช้แบบสอบถามความรู้ ความเข้าใจ และความพึงพอใจต่อองค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นปัจจัยส่วนที่กำหนดถึงทางเลือกของประชาชนว่า จะมีความเห็นชอบและพึงพอใจรูปแบบการปกครองท้องถิ่นแบบใด เพื่อใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นของตน อีกทั้งเป็นการแสดงให้เห็นถึงความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อใช้เป็นเครื่องยืนยันในการกำหนดบทบาท และหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ในอนาคตว่าควรที่จะมีการปรับโครงสร้างหรือควรที่จะยุบตัวลงไป ทั้งยังใช้ในการประกอบการพิจารณาถึงสถานะภาพความมั่นคง ตลอดจนผลกระทบจากการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อประชาชน ในฐานะที่เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่น ที่ได้กระจายอำนาจปกครองตนเองให้แก่ชาวชนบทท้องถิ่นในระดับพื้นฐานของประเทศ

ผลการศึกษาวิจัยที่ได้จากแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.6 ตารางแสดงข้อมูลทั่วไปของประชากร

ประชากร	พื้นที่	ตำบลปทุม		ตำบลหัวเรือ		รวม	
		จำนวน คน	ร้อยละ	จำนวน คน	ร้อยละ	จำนวน คน	ร้อยละ
1. เพศ							
1.1 ชาย		33	47.14	58	52.73	91	50.51
1.2 หญิง		37	52.85	52	47.27	89	49.44
2. อายุ							
2.1 20-30 ปี		30	42.86	10	9.09	40	22.22
2.2 31-40 ปี		22	31.43	34	30.90	56	31.11
2.3 41-50 ปี		10	14.29	25	22.73	35	19.44
2.4 51-60 ปี		7	10.00	36	32.73	43	23.89
2.5 61 ปีขึ้นไป		1	1.43	5	4.55	6	3.34
3. ระดับการศึกษา							
3.1 ไม่เคยจบการศึกษาระดับใด		-	-	5	4.55	5	2.78
3.2 ป1-ป6 (หรือเทียบเท่า)		23	32.85	71	64.55	94	52.22
3.3 ม.1-ม.6 (หรือเทียบเท่า)		25	35.71	31	28.18	56	31.11
3.4 อนุปริญญา (หรือเทียบเท่า)		10	14.28	1	0.91	11	6.11
3.5 ปริญญาตรี		10	14.28	2	1.82	12	6.67
3.6 สูงกว่าปริญญาตรี		2	2.86	-	-	2	1.11
4. อาชีพ							
4.1 เกษตรกร		3	4.29	75	68.18	78	43.33
4.2 ค้าขาย		15	21.43	17	15.45	32	17.77
4.3 รับจ้าง		24	34.29	15	13.64	39	21.67
4.4 รับเหมาก่อสร้าง		1	1.43	1	0.91	2	1.11
4.5 รับราชการ		21	30	2	1.82	23	12.78
4.6 อื่นๆ		6	8.57	-	-	6	3.33

ตารางที่ 4.7 ตารางแสดงข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
ตาม พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

รายการ	70 คน ตำบล ปทุม		110 คน ตำบล หัวเรือ		180 คน รวม	
	จำนวน คน	ร้อยละ	จำนวน คน	ร้อยละ	จำนวน คน	ร้อยละ
1. องค์การบริหารส่วนตำบลเกิดขึ้นอย่างไร						
1.1 การยกฐานะจากสภาตำบลเดิมที่มีราย ได้ถึงเกณฑ์	40	57.14	93	84.57	133	73.89
1.2 การตั้งขึ้นใหม่ต่างหากไม่เกี่ยวกับสภา ตำบลเดิม	10	14.29	3	2.73	13	7.22
1.3 ไม่ทราบ	20	28.57	14	12.73	34	18.89
2. องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการปกครอง รูปแบบใด						
2.2 ส่วนกลาง	3	4.29	2	1.82	5	2.78
2.3 ส่วนภูมิภาค	3	4.29	1	0.91	4	2.22
2.4 ส่วนท้องถิ่น	64	91.42	107	97.27	171	95
3. องค์การบริหารส่วนตำบลกับสภาตำบลแตกต่างกันหรือไม่						
3.1 แตกต่างกัน	34	48.57	64	58.18	98	54.44
3.2 ไม่แตกต่างกัน	20	28.57	40	36.36	60	83.33
3.3 ไม่ทราบ	16	22.86	6	5.45	22	12.22
4. องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นนิติบุคคลหรือไม่						
4.1 ไม่เป็น	30	42.86	25	22.73	55	30.55
4.2 เป็น	40	57.14	85	77.27	125	69.44
5. องค์การบริหารส่วนตำบลมีองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ						
5.1 สภา อบต.กับคณะกรรมการบริหาร อบต.	45	64.29	64	58.18	109	60.56
5.2 สภา อบต.กับประธานกรรมการบริหาร อบต.	18	25.71	25	22.73	43	23.88
5.3 ประธานสภา อบต.กับเลขานุการสภา อบต.	7	10	21	19.09	28	15.56

รายการ	70 คน ตำบล		110 คน		180 คน รวม	
	ปทุม		ตำบล หัวเรือ			
	จำนวน คน	ร้อยละ	จำนวน คน	ร้อยละ	จำนวน คน	ร้อยละ
6. สภา อบต. ทำหน้าที่อะไร						
6.1 จัดสรรงบประมาณพัฒนาให้แก่หมู่บ้าน ต่างๆ	20	28.57	43	39.09	63	35
6.2 บริหารงานของ อบต.	23	32.86	11	10	34	18.88
6.3 นิติบัญญัติ ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนา ตำบล, ร่างข้อบังคับตำบล, ร่างข้อ บังคับงบประมาณรายจ่ายและความคุม ฝ่ายบริหาร	27	38.57	56	50.90	83	46.11
7. หัวหน้าฝ่ายบริหารของ อบต. คือใคร						
7.1 ประธานกรรมการบริหาร อบต.	23	32.86	77	70	100	55.56
7.2 ประธานสภา อบต.	26	37.14	9	8.18	35	19.44
7.3 ประธานสภาตำบล	21	30	24	21.81	45	25
8. ปัจจุบันกำหนดมีฐานะอะไรในองค์การบริหาร ส่วนตำบล						
8.1 หัวหน้าฝ่ายนิติบัญญัติ	10	14.29	4	3.64	14	7.78
8.2 หัวหน้าฝ่ายบริหาร	40	57.14	51	46.36	91	50.56
8.3 ทั้งหัวหน้าฝ่ายนิติบัญญัติและบริหาร	20	28.57	55	50	75	41.67
9. ประชาชนทั่วไปได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ ปกครองรูปแบบ อบต. โดยผ่านกระบวนการ เลือกตั้งหรือไม่ (ถ้าตอบไม่มีผ่านไปข้อ11)						
9.1 มี	60	85.71	85	77.27	145	80.56
9.2 ไม่มี	10	14.29	25	22.72	35	19.44
10. ถ้าประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองรูป แบบ อบต. ขอทราบว่ามีผู้ใดเป็นตัวแทนของ ประชาชน						
10.1 กำหนด	12	17.14	10	9.09	22	12.22
10.2 ผู้ใหญ่บ้าน	7	38.89	0	0	7	3.89
10.3 สมาชิก อบต. โดยการเลือกตั้ง	41	22.78	75	68.18	116	64.44
11. สมาชิก อบต. ดำรงตำแหน่งวาระละกี่ปี						
11.1 3 ปี	3	1.67	2	1.82	5	2.78
11.2 4 ปี	62	88.57	99	90	161	89.44
11.3 5 ปี	5	7.14	9	8.18	14	7.78

รายการ	70 คน ตำบล ปทุม		110 คน ตำบล หัวเรือ		180 คน รวม	
	จำนวน คน	ร้อยละ	จำนวน คน	ร้อยละ	จำนวน คน	ร้อยละ
12. องค์การบริหารส่วนตำบลมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเองได้แก่						
12.1 ปลัดอำเภอรับผิดชอบประจำตำบล	30	42.86	38	34.55	68	37.78
12.2 พัฒนาการประจำตำบล	8	11.43	17	15.45	25	13.89
12.3 พนักงานส่วนตำบล	32	45.71	55	50	87	48.33
13. การดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลครอบคลุมพื้นที่ใดบ้าง						
13.1 นอกเขตเทศบาล	23	47.14	26	23.64	59	32.78
13.2 นอกเขตสุขาภิบาล	7	10	8	7.27	15	8.33
13.3 นอกเขตทั้งเทศบาลและสุขาภิบาล	30	42.86	76	69.09	106	58.89
14. องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจในการทำสัญญาต่างๆ ได้ด้วยตนเองหรือไม่						
14.1 ไม่มี	29	41.43	24	21.82	53	29.44
14.2 มี	41	58.57	86	78.18	127	70.56
15. ท่านคิดว่า อบต. สามารถที่จะจัดเก็บรายได้เป็นของตนเองได้หรือไม่						
15.1 ไม่ได้	34	48.57	21	19.09	55	30.56
15.2 ได้	36	51.43	89	80.91	125	69.44
16. ท่านคิดว่า อบต. สามารถที่จะจัดหางบประมาณเพื่อดำเนินกิจการของตนเองได้หรือไม่						
16.1 ไม่ได้	37	52.86	33	30	70	38.89
16.2 ได้	33	47.14	77	70	110	61.11

ข้อมูลส่วนที่ 3 ที่แสดงความพึงพอใจต่อองค์การบริหารส่วนตำบลด้านการเมืองและการบริหารได้กำหนดคำถาม 20 ข้อ โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนน 4 คะแนน
- เห็นด้วย ให้คะแนน 3 คะแนน
- ไม่แน่ใจ ให้คะแนน 2 คะแนน
- ไม่เห็นด้วย ให้คะแนน 1 คะแนน
- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนน 0 คะแนน

ตารางที่ 4.8 ตารางแสดงข้อมูลความพึงพอใจต่อองค์การบริหารส่วนตำบล
ด้านการเมืองและการบริหาร

รายการ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง		เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการเมือง										
1. อบต.ให้โอกาสประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างแท้จริง	74	41.11	81	45	19	10.56	6	3.33	0	0
2. ประชาชนมีโอกาสเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาหรือความต้องการของคนส่วนใหญ่ผ่านสมาชิก อบต.	74	41.11	81	45	13	7.22	10	5.56	2	1.11
3. ประชาชนสามารถพบปะและปรึกษาหารือในการแก้ไขปัญหาต่างๆ กับสมาชิก อบต.ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว	70	38.83	83	46.11	21	11.67	3	1.67	3	1.67
4. การเกิดขึ้นของ อบต.ทำให้รู้ถึงสิทธิของตนเองในการมีส่วนร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาท้องถิ่น	73	40.56	50	50	13	7.22	3	1.67	1	0.56
5. อบต.ได้ทำให้ประชาชนเข้าใจถึงวิธีการเลือกตั้งตัวแทนได้เป็นอย่างดี	66	36.67	93	51.67	13	7.22	5	2.78	3	1.67
6. ประชาชนสามารถทำการตรวจสอบควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของ อบต.อย่างใกล้ชิด	43	23.89	92	51.11	34	18.89	9	5	2	1.11
7. อบต.เป็นรูปแบบการปกครองที่กระจายอำนาจปกครองสู่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง	72	40	75	41.67	30	16.67	1	0.55	2	1.11
8. การมี อบต.ทำให้ท้องถิ่นมีอิสระในการตัดสินใจมากกว่าการปกครองรูปแบบอื่น	52	28.89	93	51.67	33	18.33	1	0.55	2	0.55
9. การเลือกตั้งสมาชิกสภาอบต. ทำให้ประชาชนเข้าใจในการยอมรับเสียงข้างมากและรับฟังเสียงข้างน้อย	56	31.11	95	52.78	24	13.33	3	1.67	2	1.11
10. การปกครองในรูปแบบ อบต.เป็นสิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพการณ์ของประเทศในปัจจุบัน	54	30	83	46.11	36	20	5	2.78	2	1.11
11. ปัจจุบัน อบต.ในเขตพื้นที่ของท่านปฏิบัติงานได้อย่างดี	46	25.56	87	48.33	45	25	1	0.55	1	0.55

รายการ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง		เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการบริหาร										
12. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของ อบต.ของท่านมีความรู้ความสามารถพอที่จะทำให้ อบต. ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	48	26.67	71	39.44	47	26.11	12	6.67	2	1.11
13. สมาชิกสภา อบต.ทุกคนมีความรู้ความสามารถเข้าใจและสามารถช่วยเหลือการดำเนินงานของ อบต. ได้อย่างเต็มที่	46	25.56	63	35	60	33.33	9	5	2	1.11
14. อบต. สามารถบริหารงานในการพัฒนาตำบลแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนประชาชนในเขตพื้นที่ได้ตามเป้าหมาย	57	31.67	74	41.11	34	18.89	12	6.67	3	1.67
15. กำหนดในฐานะประธานกรรมการบริหาร อบต.มีบทบาทสำคัญที่สุดในการบริหารงาน อบต.มีความเหมาะสมกับการดำรงตำแหน่งนี้	50	27.78	84	46.67	31	17.22	12	6.67	3	1.67
16. อบต.มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม	60	33.33	83	46.11	30	16.67	7	3.89	0	0
17. อบต.เป็นนิติบุคคลการบริหารงานและการตัดสินใจยังจำเป็นต้องพึ่งพาหน่วยงานของรัฐ	55	30.56	80	44.44	32	17.78	13	7.22	0	0
18. การวางแผนพัฒนาตำบล อบต.สามารถจัดทำได้โดยไม่ต้องพึ่งพาหน่วยงานของรัฐ	34	18.85	61	33.89	48	26.67	33	18.33	4	2.22
19. อบต.สามารถนำเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล พัฒนาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม	51	28.33	76	42.22	48	22.22	12	6.67	1	0.55
20. อบต.ดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นโดยเห็นผลการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	53	25.44	76	42.22	35	19.44	10	5.56	6	3.33
การแจกแจงความถี่คิดเป็นร้อยละ	1134	31.5	1621	45.03	638	17.72	167	4.64	40	1.11

พิจารณาข้อมูลทั้ง 3 ส่วนที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามของประชาชน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลปทุมและตำบลหัวเรือ ได้แสดงให้เห็นถึงขอบเขตการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งประชาชนได้ให้ความสนใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีบทบาทในการพัฒนา และเสริมสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น

ข้อมูลทั่วไปของประชาชน 2 ตำบล ดังตารางข้างต้นนั้นพิจารณาโดยรวมแล้วในด้านเพศ,อายุ, ระดับการศึกษาและอาชีพของประชาชนแตกต่างกันไปตามสัดส่วนจำนวนของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ประชากรส่วนใหญ่ในตำบลหัวเรือและตำบลปทุม มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี แต่ประชากรในบางส่วนอาจจะขาดความเข้าใจในขอบเขตพื้นที่การปฏิบัติงาน และมีความสับสนในการกำหนดตำแหน่งทางการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล จากการตอบแบบสอบถามในหัวข้อที่ถามถึงหัวหน้าฝ่ายบริหารของ อบต. ซึ่งกำหนดตำแหน่งตามกฎหมาย ประชากรในบางส่วนของตำบลปทุม ยังมีความเข้าใจที่สับสนคิดว่าหัวหน้าฝ่ายบริหาร คือ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยประชาชนมีความเข้าใจถึงร้อยละ 37.14 ซึ่งมีประชากรที่ตอบแบบสอบถาม 26 คน พิจารณาเป็นเปอร์เซ็นต์แล้วมากที่สุด ต่างกับตำบลหัวเรือซึ่งประชากรส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี นอกจากนี้ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามที่อาศัยในเขต อบต. ปทุมกว่าร้อยละ 47.17 เข้าใจว่าการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ครอบคลุมพื้นที่นอกเขตเทศบาล แต่ตำบลหัวเรือประชากรส่วนใหญ่มีความเข้าใจอย่างถูกต้อง ว่าการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลครอบคลุมพื้นที่นอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาล ส่วนการจัดทำงบประมาณนั้น ประชากรในเขต อบต. หัวเรือ ร้อยละ 70 เข้าใจได้ถูกต้องว่า อบต. สามารถจัดทำได้ ต่างกับ อบต. ปทุม ประชากรกว่าร้อยละ 52.86 มีความเข้าใจผิดว่า อบต. ไม่สามารถจัดทำงบประมาณ เพื่อดำเนินกิจการของตนเองได้

ข้อมูลความพึงพอใจ ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลด้านการเมือง และการบริหาร ประชากรส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ที่เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยสามารถปกครองตนเองอย่างมีอิสระตามกฎหมาย โดยผ่านกระบวนการเลือกตั้งตัวแทนของประชาชนเข้ามาบริหาร

ทั้งยังมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมเป็นอย่างดี จากการตอบแบบสอบถามประชากร อบต. ปทุมกับ อบต.หัวเรือ มีความพึงพอใจต่อการบริหาร โดยเห็นด้วยร้อยละ 45.03 และเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 31.5 ซึ่งมีอัตราส่วนมากกว่าความเห็นอื่นๆ องค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ประชาชนในความคาดหวังในการปฏิบัติงาน ที่เป็นการสนองตอบต่อความต้องการของประชาชน เพื่อพัฒนาท้องถิ่นชนบทให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หน่วย

การปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด เริ่มลดบทบาทและความสำคัญลง จนอาจกล่าวได้ว่ากำลังจะกลายเป็นอดีตไป โดยประชาชนได้ให้ความสนใจต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และมีความคาดหวังในฐานะที่เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งใหม่ เป็นการกระจายอำนาจปกครองตนเองของชาวชนบทท้องถิ่นในระดับพื้นฐาน ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีขอบเขตการปฏิบัติงานในพื้นที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด

4. ผลกระทบต่อการจัดโครงสร้างและการบริหารงาน

การดำเนินการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลตาม พ.ร.บ. สภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 นอกจากส่งผลกระทบต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดในแง่พื้นที่ การจัดเก็บรายได้ การปฏิบัติงานในหน้าที่แล้ว ยังมีปัจจัยที่กล่าวได้ว่าเป็นผลกระทบที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ผลกระทบต่อการจัดโครงสร้างและการบริหารงาน โดยนับตั้งแต่เริ่มจัดตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดในปี พ.ศ. 2478 จนถึงปัจจุบัน เป็นระยะเวลากว่า 40 ปี ได้มีกระแสการวิพากษ์วิจารณ์จากบรรดากลุ่มนักวิชาการ ถึงการจัดโครงสร้างที่ไม่สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจปกครองสู่ท้องถิ่นมีข้อพึงพิจารณา ดังนี้

1. การกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นการละเมิดสาระสำคัญของการปกครองท้องถิ่นอย่างชัดเจน ทำให้การบริหารและการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดถูกครอบงำ โดยข้าราชการระดับสูงของกระทรวงมหาดไทย องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังเป็นแหล่งสนองรายได้ และผลประโยชน์สำหรับข้าราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัดและอำเภอ ซึ่งเป็นผู้บริหาร อบจ. (ปธาน สุวรรณมงคล, ประสิทธิ์ กรกลาง,และธีระศักดิ์ วิจิตรอินทรา มาศ, 2533 : 13-15) ทำให้ขาดเอกภาพในการบริหารกิจการ ไม่เป็นผลดีแก่การสร้างผลงานเพื่อสนองความต้องการของประชาชน

ตารางที่ 4.9 แสดงข้าราชการส่วนภูมิภาคที่มีบทบาทในการบริหาร อบจ.

ตำแหน่ง	ฐานะในองค์การบริหารส่วนจังหวัด
1. ผู้ว่าราชการจังหวัด	หัวหน้าฝ่ายบริหาร
2. รองผู้ว่าราชการจังหวัด	ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายบริหาร
3. ปลัดจังหวัด	ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
4. ผู้ตรวจการส่วนท้องถิ่น	เลขานุการสภาจังหวัด
5. เสมียนตราจังหวัด	หัวหน้าส่วนการคลัง
6. นายอำเภอ	หัวหน้าส่วนอำเภอ
7. ปลัดอำเภอฝ่ายปกครองและพัฒนา	หัวหน้าหมวดการคลังอำเภอ
8. ปลัดอำเภอฝ่ายพัฒนาท้องถิ่น	หัวหน้าหมวดพัฒนาและโยธา
9. ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้ากิ่งอำเภอ	หัวหน้าส่วนกิ่งอำเภอ

นอกจากการกำหนดให้ข้าราชการประจำเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร อบจ.แล้ว กฎหมายยังกำหนดให้อำนาจแก่ผู้ว่าราชการจังหวัด ในการควบคุมองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นอย่างมาก ทำให้ อบจ.ไม่อาจมีความเป็นอิสระในการทำงานเพื่อท้องถิ่นได้ เช่น ข้อบัญญัติจังหวัดที่ผ่านสภาจังหวัดจะมีผลบังคับใช้เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดลงนาม ในกรณีฉุกเฉินที่เรียกประชุมสภาจังหวัดไม่ได้ทันท่วงที ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถออกข้อบังคับจังหวัดได้ชั่วคราว หากผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นชอบกับร่างข้อบังคับจังหวัด ต้องส่งไปให้ รมว.มหาดไทยตัดสินใจ ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุมสภาจังหวัด สามารถเพิกถอนมติสภาจังหวัด และห้ามสภาจังหวัดอภิปรายคำสั่งเพิกถอนมติดังกล่าว ทั้งยังมีสิทธิที่จะไม่ตอบกระทู้หรือข้อสอบถามของสมาชิกสภาจังหวัด มีอำนาจสอบสวนและให้สมาชิกสภาจังหวัดออกจากตำแหน่ง เห็นได้ว่าฝ่ายบริหารมีอิทธิพลเหนือฝ่ายสภาจังหวัด ซึ่งเกิดจากข้อจำกัดโครงสร้างอำนาจและบทบาทของสภาจังหวัด อันเป็นผลของการเมืองระดับชาติที่กำหนดไว้ (ถาวร พรหมมีชัย, 2531)

3. ปัญหางบประมาณ อบจ. มีอำนาจในการจัดเก็บภาษีได้เพียง 4 ชนิด คือ 1 ภาษีโรงเรือนและที่ดิน 2 ภาษีบำรุงท้องที่ 3 ภาษีป้ายและ 4 อากรฆ่าสัตว์ ซึ่งมีมูลค่าน้อยไม่สามารถนำมาพัฒนางานของท้องถิ่นได้อย่างเพียงพอ ยังผลให้ภาษีที่รัฐบาลให้จัดเก็บเป็นภาษีเสริม คือ ภาษีการค้า ภาษีสุราและเครื่องดื่ม ภาษีการพนัน อากรมหรสพ ภาษีน้ำมัน ภาษีปูนซีเมนต์ ภาษีรถยนต์และล้อเลื่อน ได้กลายเป็นรายได้หลักของ อบจ. โดยเฉพาะภาษีรถยนต์และล้อเลื่อน ภาษีสุราและเครื่องดื่ม องค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงต้องพึ่งเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นอย่างมาก

4. บทบาททางการเมืองอันจำกัดของประชาชน ประชาชนมีความสนใจกิจการของสภาจังหวัดและ อบจ. น้อยมาก เนื่องจากเข้าใจว่า อบจ. มีผลงานที่เป็นประโยชน์ไม่มากนักต่อประชาชน ทำให้ อบจ.ได้สมาชิกสภาจังหวัดจำนวนหนึ่งที่เป็นผู้รับเหมา และเข้าไปแสวงหาผลประโยชน์ร่วมกันกับข้าราชการประจำ ทำให้ประชาชนบางกลุ่มและข้าราชการกระทรวงมหาดไทยดูถูกสภาจังหวัดเป็นสภาผู้รับเหมา

5. สภาจังหวัดมีบทบาทจำกัด ในการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร อบจ. เนื่องจากสมาชิกสภาจังหวัดมาจากการเลือกตั้งไม่ใช่ข้าราชการที่ทำงานด้านบริหารมายาวนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้รับการเลือกตั้งใหม่ๆ ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวบทกฎหมาย อีกทั้งสภาจังหวัดยังขาดบุคลากรที่จะช่วยสนับสนุนข้อมูลข่าวสารต่างๆ เนื่องจากมีงบประมาณจำกัด ผิดกับข้าราชการประจำซึ่งมีข้อมูล และบุคลากรเพียบพร้อมตลอดเวลา สมาชิกสภาจังหวัดจึงมีจุดอ่อนในการติดตามควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหาร โดยเฉพาะการที่ฝ่ายบริหารมีสิทธิที่จะไม่ตอบกระทู้ หรือมอบให้ข้าราชการประจำจากกระทรวงต่างๆ เป็นผู้ตอบซึ่งอาจจะไม่มาตอบก็ได้ บทบาทของสภาจังหวัดจึงจำกัดมากยิ่งขึ้น (ชเนศวร์ เจริญเมือง, 2540 : 152)

จากข้อพิจารณาดังกล่าวข้างต้น เป็นปัจจัยที่แสดงถึงการจัดโครงสร้างของ อบจ. มีลักษณะลำหลัง ไม่สอดคล้องกับระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย และเป็นปัญหามานานโดยไม่มีแก้ไข จนกระทั่งในปี 2535-2536 ได้มีการเสนอให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อแก้ไขปัญหา แต่ก็ได้มีการคัดค้านจากข้าราชการระดับสูงของกระทรวงมหาดไทย จนกระทั่งได้มีการตรา พ.ร.บ. สมาคมตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และเสนอให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเป็นการลดกระแสความตึงเครียดที่เกิดจากการเรียกร้องให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด ในการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้น ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับผลกระทบหลายอย่าง ดังกล่าวข้างต้น ประกอบปัญหาภายในองค์การที่มีอยู่เดิม ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับผลกระทบในแง่โครงสร้าง และการบริหารงานเพิ่มมากขึ้น ความจำเป็นในการปรับโครงสร้างเพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์จึงเกิดขึ้น โดยตั้งแต่ปลายปี 2538 เป็นต้นมา สมาชิกสภาจังหวัดจากจังหวัดต่างๆ ได้ร่วมกันจัดตั้งสมาพันธ์สมาชิกสภาจังหวัดแห่งประเทศไทย (สจท.) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อร่วมกันผลักดันให้รัฐบาลผ่านร่าง พ.ร.บ. องค์การบริหารส่วนจังหวัด ฉบับใหม่ ให้ตัวแทนของประชาชนได้เป็นนายก อบจ. และมีอำนาจในการบริหารงานของจังหวัดมากขึ้นแทนที่บทบาทหลายส่วนของผู้ว่าราชการจังหวัด (สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์, 2539 : 3) ปัจจุบันร่าง พ.ร.บ. องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ..... ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการ โดยยึดหลักการในการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด หากร่างกฎหมายฉบับนี้ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรและมีผลบังคับใช้ โครงสร้างและขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด จะมีความชัดเจนและเป็นอิสระมากขึ้น ข้าราชการส่วนภูมิภาคซึ่งดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะถอนตัวออกมาทุกตำแหน่ง ภารกิจการปฏิบัติงานใน อบจ. จะเป็นของข้าราชการส่วนจังหวัด (ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2538 : 44) ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจการปกครองมากขึ้น อย่างไรก็ตามถึงแม้ในอนาคตอันใกล้จะมีการปรับโครงสร้าง อบจ. แต่หากโครงสร้างที่ปรับปรุงใหม่ไม่มีความสอดคล้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล การดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งขาดความชัดเจนจะเป็นผลกระทบต่อสถานภาพของ อบจ. จะเป็นปัญหาต่อเนื้อที่อาจนำไปสู่ความรุนแรงของการเมืองท้องถิ่น อันเนื่องจากการแย่งชิงผลประโยชน์และความเข้าใจที่สับสนต่อการจัดรูปแบบหน่วยการปกครองท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

นายธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“... การเกิดขึ้นขององค์การบริหารส่วนตำบลทำให้เกิดผลกระทบต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในแง่พื้นที่การปฏิบัติงานจะลดลง รวมทั้งรายได้ลดลงด้วย ซึ่งหากพิจารณาแล้ว หน่วยการปกครองท้องถิ่นแบบองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการกระจายอำนาจให้ประชาชนรู้จักปกครองตนเอง เป็นผลดี แต่ต้องใช้ระยะเวลาในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของประชาชน ที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น ในอนาคตบทบาทหน้าที่ลดลง ซึ่งหากจะให้ดีแล้ว หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยควรจะพัฒนาให้จำกัดรูปแบบลง เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาให้มีความสอดคล้องกัน เช่น ควรให้มีเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลทั่วประเทศ ...”

นายโกวิทย์ ธรรมานุกิต รองประธานสภาจังหวัดอุบลราชธานี ได้ให้ข้อพิจารณาไว้ว่า

“... การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นมาครั้งแรก เป็นผลจากการดำเนินนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะรายได้หลัก คือ ภาษีสุรา ภาษีสรรพสามิต หากพูดถึงกรณีจังหวัดอุบลราชธานี แต่เดิมมีรายได้เกือบ 100 ล้านบาท ซึ่ง 30% ได้ให้สภาตำบล แต่เมื่อสภาตำบลยกระดับเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล โอนไปให้หมด 100 % รวมทั้งภาษีป้าย ภาษีโรงเรียนและที่ดิน ภาษีที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังคงจัดเก็บเป็นภาษีล้อเลื่อน ค่าธรรมเนียม ค่าปรับจราจร แบ่งตามสัดส่วน เทศบาล 25% องค์การบริหารส่วนจังหวัด 25% สุขาภิบาล 25% ในภาพรวมหลังจากจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นมา รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลดลงหมด เหลือแต่เงินเดือนข้าราชการ อำนาจหน้าที่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยังซ้อนกันอยู่กับพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล งบประมาณถูกตัดลงหมด คงเหลือแต่เงินอุดหนุนจากรัฐบาล คือ ทางหลวงท้องถิ่นปีละ 10 กว่าล้านบาท แต่เมื่อกฎหมายองค์การบริหารส่วนจังหวัดคลอด ทำให้โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีทั้งฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติ พื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นพื้นที่ของจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะเป็นศูนย์รวมในการจัดทำแผน ประสานจัดทำแผนข้าราชการส่วนภูมิภาค เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดจังหวัด จะต้องถอนตัวออก รายได้หลักขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจะมาจากภาษีมูลค่าเพิ่ม 5% และเงินอุดหนุนที่รัฐบาลสนับสนุน การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดทำได้ครอบคลุมเขตพื้นที่จังหวัดทั้งหมด เมื่อพิจารณาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ในอนาคตองค์การบริหารส่วนจังหวัดยังคงมีความจำเป็นอยู่ หากพิจารณาในแง่ที่ว่าประชาชนได้รับผลกระทบจากการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น จะเป็นผลดีมากกว่าผลเสีย เพราะทำให้แก้ไขปัญหาได้ถูกต้อง ระบุปัญหา และที่มาที่ไปของงบประมาณ ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารและตรวจสอบกันเอง ส่วนข้อเสีย สมาชิกองค์การบริหารส่วน

ตำบลยังขาดความรู้ความสามารถไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ ที่ชัดเจน รัฐยังไม่มีกรอบรทำความเข้าใจในภาพรวม โดยเฉพาะมีการแย่งงบประมาณลงในแต่ละหมู่บ้าน ไม่มองถึงความจำเป็นของส่วนรวม มีการขัดแย้ง แบ่งฝักแบ่งฝ่าย คอยจับผิดกันในการบริหารงาน ซึ่งในอนาคตองค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นโรงเรียนสอนประชาธิปไตยเบื้องต้น ...”

นางถนอมศรี สายพันธ์ หัวหน้าส่วนการคลังองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ได้ให้ข้อพิจารณาไว้ดังนี้

“... เมื่อได้มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้น ทำให้พื้นที่และรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลดลง เนื่องจากรายได้หลายประเภทที่รัฐจัดสรรให้ตามจำนวนประชากร จะต้องโอนให้องค์การบริหารส่วนตำบล หากพิจารณาแล้วรายได้หลักขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ได้รับจัดสรรจากส่วนกลาง เช่น ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีการค้า จะลดลง สังเกตรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีจะลดลงมา เริ่มจากปี 2537 จนถึงปัจจุบัน ปีงบประมาณ 2541 เหลือประมาณการรายรับ 44 ล้านบาท ซึ่งจะเพียงพอเฉพาะที่ใช้เป็นงบบริหารเท่านั้น หากพิจารณาแล้วองค์การบริหารส่วนตำบลเกิดขึ้นมา เป็นการสนองนโยบายการกระจายอำนาจ เป็นผลดี แต่จะมีประสิทธิภาพแค่ไหนก็จำเป็นต้องใช้ระยะเวลา สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมายใหม่ มีผลดีในแง่มีความเป็นอิสระในการบริหารงานมากขึ้น ...”

นายสมพร ใช้บางยาง รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“... ตามข้อเท็จจริง เมื่อมีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นมา ทำให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีบทบาทในการใช้อำนาจหน้าที่ในเขตพื้นที่ลดลง เพราะ้องค์การบริหารส่วนตำบลดูแลพื้นที่แทน้องค์การบริหารส่วนจังหวัด รวมทั้ง้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะมีข้อจำกัดในงบประมาณรายได้ส่วนหนึ่งต้องลดลงอย่างแน่นอน โดยเฉพาะในส่วนการจัดเก็บภาษีอากรโอนให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บ งบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาก็ได้ถูกจัดสรรให้องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งหากพิจารณาแล้วการจัดตั้ง้องค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นมาย่อมเป็นผลดีมากกว่าผลเสียแน่นอน แต่อาจจะมปัญหาในด้านความพร้อมของบุคลากรที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง รวมทั้งการพัฒนาในภาพรวมน่าจะมีปัญหาในเรื่องงบประมาณที่นำมาบริหารโดยการจัดเก็บภาษีของท้องถิ่นนั้น เนื่องจากความเจริญของท้องถิ่นไม่เท่าเทียมกัน ้องค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งมีรายได้มากเป็น 100 ล้าน บางแห่งมีรายได้น้อยมาก จำเป็นที่จะต้องให้รัฐบาลช่วยเหลือในแง่การจัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อใช้ในการพัฒนา ส่วน้องค์การบริหารส่วนจังหวัด หากพิจารณาตามกฎหมายฉบับใหม่ จะมีขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ครอบคลุมทั้งจังหวัด เป็นหน่วยงานที่มีความเป็นอิสระพอสมควร เนื่องจากมีนายก้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเข้ามาบริหารงานแทนผู้ว่าราชการจังหวัด มีปลัด้องค์การ

บริหารส่วนจังหวัดแทนปลัดจังหวัด รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นหลัก ราชการบริหารส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะบทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอจะน้อยลง แต่ยังคงมีความจำเป็นอยู่ เพราะถือว่าเป็นส่วนราชการที่เป็นศูนย์กลาง คอยประสานงาน กำกับดูแลการบริหารงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่น หากพิจารณาแล้วประเทศไทยเรานั้นเป็นรัฐเดี่ยว จะแบ่งแยกไม่ได้ การกระจายอำนาจจึงต้องดูความเหมาะสมและมองในแง่ว่า มีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยด้วย ...”

นายประมัย จีงจิตรักษ์ สมาชิกสภาจังหวัดอุบลราชธานี ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“... การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลนับแต่เริ่มต้น จะส่งผลให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดถูกรีดถอนอำนาจลงจนหมด โดยเฉพาะการจัดเก็บภาษี ซึ่งเป็นรายได้หลักขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจะถูกโอนไปให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บ อีกทั้งงบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเคยได้รับ ก็จะถูกจัดสรรให้องค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดแทบจะไม่มีย่างไรเลย พื้นที่การปฏิบัติงานซ้อนกัน เงินเดือนของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องจ่ายเงินสะสมจ่าย ส่วนบุคลากรที่ไม่จำเป็นต้องตัดออก เพราะไม่มีเงินเดือนจ่าย ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลเกิดขึ้นมาประชาชนก็ได้ประโยชน์ เพราะได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง แต่ยังคงขาดความพร้อม ทำให้มีความขัดแย้งกันเอง การพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ส่วนองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นยังคงมีความจำเป็นอยู่ ตามกฎหมายใหม่ที่ออกมานั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีพื้นที่การปฏิบัติงานทั่วทั้งจังหวัด รายได้มาจากภาษีมูลค่าเพิ่ม 5% การปฏิบัติงานเป็นไปในลักษณะเป็นศูนย์กลางการวางแผนและประสานการปฏิบัติตามแผนของจังหวัด โดยสามารถนำเงินงบประมาณใช้ในการพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ ได้ โดยการประสานกับหน่วยราชการส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล สุขาภิบาล ...”

นายประยูร หลักดี ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดอุบลราชธานี ได้ให้ข้อพิจารณาว่า

“... กล่าวถึงผลกระทบจากการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด คงจะเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเคยได้รับจะลดลง โดยเฉพาะรายได้จากภาษี งบประมาณในการพัฒนาจะส่งตรงมายังองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้นจากเดิมที่เคยนำงบประมาณให้สภาตำบลพัฒนาตามที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องการ จะเปลี่ยนไป โดยองค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณเป็นของตนเอง มีบุคลากร สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้เลย ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่นี้ ยังต้องเรียนรู้ประสบการณ์อีกมาก ในปัจจุบันสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ยังขาดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง เข้ามาก็มีแต่หวังผลประโยชน์จากเปอร์เซ็นต์การรับเหมา ความ

พร้อมยังไม่ มี ต้องเรียนรู้อีกเป็น 10 ปี ซึ่งตามนโยบายรัฐบาลให้มีการกระจายอำนาจนั้น ก็เป็นผลดี ทำให้ประชาชนสามารถแก้ไขปัญหาท้องถิ่นของตนเองตามความจำเป็นของหมู่บ้าน ส่วนองค์การบริหารส่วนจังหวัดคิดว่ายังคงมีความจำเป็นอยู่ โดยเฉพาะตามกฎหมายใหม่ที่จะให้มีการเลือกนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด น่าจะดี เพราะจะเป็นหน่วยงานเสริมในการพัฒนา หากองค์การบริหารส่วนตำบลต้องการงบประมาณในการพัฒนาในเขตพื้นที่ ก็สามารถทำแผนโครงการเสนอ เพื่อประสานนำเงินงบประมาณมาใช้ในการพัฒนา ...”

นายโกเศศ ศุกโกศล ปลัดจังหวัดอุบลราชธานี ได้ให้ข้อคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ไว้ว่า
 “... ในการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นมา ย่อมส่งผลกระทบต่อพื้นที่ รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่จะต้องลดลง โดยเฉพาะรายได้จากภาษีป้าย ภาษีโรงเรือนและที่ดิน จะต้องโอนไปให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บ องค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงมีบทบาทที่จำกัดลง แต่เมื่อพิจารณาดูให้ดี การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลตามแนวความคิดนั้นดี แต่การปฏิบัตินั้นเป็นสิ่งที่ยากลำบาก เพราะประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ โดยเฉพาะกลุ่มสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ก็ยังไม่เข้าใจบทบาทของตนเอง เข้ามาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์มากกว่าที่จะมีความตั้งใจที่จะพัฒนาท้องถิ่น จำเป็นที่จะต้องเรียนรู้และหาประสบการณ์อีกมากมาย การสร้างความพร้อมเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ควรที่จะมีการพัฒนาคน บุคลากร เพื่อเข้าไปบริหารงานในหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบันที่เป็นปัญหาเพราะเราขาดความพร้อมในด้านนี้ สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามกฎหมายใหม่ถึงแม้จะได้กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ไว้ครอบคลุมทั้งจังหวัด แต่ในแง่ความเป็นจริงเป็นหน่วยงานที่ซ้ำซ้อนกันกับหน่วยการปกครองท้องถิ่นอื่น จึงต้องใช้ระยะเวลาในการพิจารณาว่า หากดำเนินงานไปแล้วขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควรก็น่าจะยุบเลิก...”

นายอิสระ สมชัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี ได้ให้ข้อคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ไว้ว่า

“... การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นตาม พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อประชาชน เพราะจะทำให้ประชาชนเรียนรู้และฝึกฝนตนเองให้สามารถที่จะปกครองตนเอง รวมทั้งแก้ไขปัญหาความต้องการภายในท้องถิ่น ซึ่งเป็นการสอดคล้องต่อนโยบายการกระจายอำนาจของรัฐบาล แต่ในช่วงแรกๆ จำเป็นที่จะต้องใช้ระยะเวลาในการเรียนรู้ และสร้างความพร้อมให้เกิดขึ้นในหมู่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง สำหรับในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น ย่อมได้รับผลกระทบจากการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างแน่นอน เพราะพื้นที่รายได้ที่มีอยู่เดิมต้องโอนไปให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการจัดเก็บ องค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงมีขอบเขตการปฏิบัติงานลดลงไปมาก แต่ตามกฎหมายใหม่ตาม

พ.ร.บ.องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะเป็นหน่วยงานที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานเสริม การประสานแผนและพัฒนาระหว่างหน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด ทั้งยังมีความเป็นอิสระในการบริหารงาน เนื่องจากได้แยกตัวออกจากจังหวัด ซึ่งแต่เดิมมีผู้ว่าราชการจังหวัดควบคุมดูแลบริหารงานอยู่ แต่ปัจจุบันมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการ หากพิจารณาแล้วจะเป็นผลดีทำให้มีเอกภาพในการดำเนินงาน ความจำเป็นในการมีหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงยังควรมีอยู่ รวมทั้งการปกครองในส่วนภูมิภาคก็มีความสำคัญในแง่การประสานงาน กำกับดูแลหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นให้ปฏิบัติเป็นไปตามระเบียบกฎหมาย ..."

จากข้อคิดเห็นของบุคคลดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงขอบเขตแห่งผลกระทบที่เกิดจากการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในแง่พื้นที่การปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกัน การได้รับรายได้ลดลง เนื่องจากโอนอำนาจจัดเก็บภาษีหลายประเภทไปให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการจัดเก็บ ตลอดจนการได้รับจัดสรรงบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาลดลง เนื่องจากรัฐบาลได้จัดสรรไปให้องค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องปรับโครงสร้างและการบริหารงาน โดยได้มีการตราพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดขึ้นใหม่ ให้มีหน้าที่ในการดำเนินกิจการส่วนจังหวัด ครอบคลุมเขตพื้นที่ทั่วทั้งจังหวัด ซึ่งมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการบริหารงานที่มีความเป็นอิสระมากกว่าเดิม จากที่เคยมีข้าราชการส่วนภูมิภาคเข้าไปมีส่วนในการชี้แนะบังคับบัญชา โดยเฉพาะผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด และนายอำเภอ ก็จะถอนตัวออกไป แต่อย่างไรก็ตาม องค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องจำกัดขอบเขตในการปฏิบัติหน้าที่ลง เนื่องจากได้รับรายได้ลดลง อีกทั้งต่อไปในอนาคตองค์การบริหารส่วนจังหวัด จะเป็นหน่วยราชการส่วนท้องถิ่น ที่มีบทบาทในการประสานการพัฒนาระหว่างหน่วยการปกครองท้องถิ่น

การจัดรูปแบบหน่วยการปกครองท้องถิ่นภายในประเทศไทย จะมีลักษณะอย่างไรนั้น สิ่งที่สำคัญก็คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นไปในแนวที่สอดคล้องกันกับความเจริญทางด้านวัตถุ ประกอบกับความเชื่อ ค่านิยม และวัฒนธรรมไทย ที่แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของชนชาติไทย